

Gunnar Buchwald og Mogens Schlüter: *Kastrup og Holmegaards Glasværker. 1825–1975.* (Nyt Nordisk Forlag, 1975). 145 s.

Festskrifter fra en institution eller en virksomhed udgør en særlig gruppe af historiske kilder. Der skal i reglen læses mere mellem linierne end på linierne i dem, fordi et firma ikke vil give de mange penge, en trykning koster, for at publicere de mørke pletter, dets historie kan indeholde. I denne beretning om den danske glasproduktion efter 1814, da man efter Kieler-freden skulle opbygge en hjemlig produktion til erstatning for den norske, er der andre ting, der savnes. Alle tal for størrelsen af omsætningen, arbejdslønninger, vekslende rentabilitet o. a. mangler, skønt det ville være af største interesse at følge udviklingen i denne ikke uvigtige industri i de 150 år, bogen omfatter. I stedet for har man samlet sig om to facsimiletryk, det ene en prisfortegnelse fra Holmegaards og Kastrups glasværker fra 1853, det andet en samling tegninger af produktionen, der er lidt yngre end prislister, men ikke nøjagtigt kan tidsfæstes, og forfatterens afsnit må betragtes som forklarende og supplerende kommentarer hertil. Jubilæumsskriftet bliver på denne måde mere en redegørelse for produktionen i ældre tid i alle enkeltheder end en skildring af de to glasværkers historie. Der er i hvert fald en kreds af læsere, der ikke vil beklage denne ordning. Det er de talrige samlere af gamle glas. For et par snese år siden var sager af glas ikke genstand for noget indgående studium, når talen var om den danske produktion, nu er både museer og private samlere blevet opmærksomme på,

at der her findes et uopdyrket område, og at det må belyses. Mogens Schlüter har i nogle år i dagspressen besvaret spørgsmål om genstande af glas til deres ejere, og med de to facsimiletryk har han givet alle interesserede et hjælpemiddel, som vil blive meget brugt.

Tegninger af Elizabeth Tyler og Michael Bang illustrerer teksten. Omslaget viser et interiør fra en glashytte på Holmegård efter en tegning (i xylografi) fra 1875. Den angives at være udført af Knud Hamborg. Det er en trykfejl for Knud Frederik Hamborg (1828–1900), der var en meget benyttet kunstner ved *Illustreret Tidende*.

Helge Sjøgaard

Skaføgårds adkomstbreve og jordebøger 1647–1797. Udg. af Knud J. V. Jespersen under medvirken af Egon Hasselgreen og Knud Hornbeck. 1975.

Mange kildeudgaver er meget karrige med hensyn til indførende og kommenterende stof. Hvor man alene henvender sig til en snæver faghistorisk kreds, kan det være på sin plads, men om langt de fleste kildeudgaver gælder det, at de udmærket kan udnyttes, på den ene eller anden led, af amatørhistorikeren, eller hvad man nu vil kalde ham; det tager man blot sjældent hensyn til. Det er derfor velgørende at få en kildeudgave i hånden som den foreliggende, hvor man helt bevidst og udtalt også sigter mod et bredere historisk interesseret publikum. Hele første halvdel af bogen optages af en gennemgang af den specielle og den almene godshistorie, holdt i et klart og let forståeligt sprog,